

Finantsinspeksioon

Hr Mart Võrklaev
Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 TALLINN
info@fin.ee

Teie 09.11.2023 nr 13-1.1/6798-1
Meie 06.12.2023 nr 5-9/6298-1

Finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse ning teise seaduste muutmise seaduse eelnõu

Täname võimaluse eest avaldada arvamust Rahandusministeeriumi poolt edastatud Finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse ning teise seaduste muutmise seaduse eelnõule (edaspidi *Eelnõu*). Käesolevaga esitab Finantsinspeksioon (edaspidi ka *FI*) oma kommentaarid Eelnõule.

Eelnõu ettepanekud

1. Euroopa järelevalveasutused (ESA-d) on välja töötamas tehnilisi standardeid intsidentidest ja küberohtudest teavitamise kohta, mis esitatakse Euroopa Komisjonile hiljemalt 17.07.2024 (DORA määruse artikkel 20). Tehnilised standardid võivad kehtestada andmete esitamise formaadid, mida subjektid peavad kasutama FI-le andmeid edastades. FI hinnangul tuleb täiendada Eelnõu sätteid intsidentidest ja küberohtudest teavitamise puhul selliselt, et FI-l oleks vajadusel võimalik kehtestada andmete esitamiseks kindel formaat (sarnaselt näiteks MiCA tehniliste standartide eelnõu artiklile 4¹: „*Issuers shall submit the information referred to in this Regulation in the data exchange formats and representations specified by the competent authorities and respecting the data point definition of the data point model and the validation formulae stated in Annex V and the following specifications...*“). Sellest tulenevalt teeme järgmised ettepanekud:
 - a) Täiendada Eelnõu § 4 punkti 7, millega täiendatakse investeerimisfondide seadust (edaspidi *IFS*) §-ga 345¹, lisades IFS § 345¹ lõike 1 lõppu lause: „*Finantsinspeksioon võib määrata tõsisest info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga seotud intsidentidest teavitamise formaadi.*“ Samasisulise muudatuse palume teha Eelnõu § 5 punktis 6 (kindlustustegevuse seaduse (edaspidi *KindITS*) § 105¹ lõige 1), § 7 punktis 5 (krediidiasutuse seaduse (edaspidi *KAS*) § 92³ lõige 1), § 8 punktis 16 (makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse (edaspidi *MERAS*) § 63⁶ lõige 6), § 9 punkti 3 (väärtpaberite registri pidamise seaduse (edaspidi *EVKS*) § 30² lõige 3), § 10 punktis 11 (väärtpaberituruse seaduse (edaspidi *VPTS*) § 82¹⁸ lõige 1).

¹ Arvutis kättesaadav:

https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Consultations/2024/Consultation%20on%20ITS%20on%20the%20reporting%20on%20ARTs%20and%20EMTs%20denominated%20in%20a%20non-EU%20currency%2028MiCAR%29/1063479/CP%20ITS%20on%20reporting%20on%20asset-referenced%20tokens%20under%20MiCAR%20Article%2022%287%29%20MiCAR.pdf

- b) Täiendada Eelnõu § 4 punkti 7, lisades IFS § 345¹ lõike 3 lõppu lause: „*Finantsinspeksioon võib määrata olulisest küberohust teavitamisel andmete esitamise formaadi.*“ Samasisulise muudatuse palume teha Eelnõu § 5 punktis 6 (KindlITS § 105¹ lõige 3), § 7 punktis 5 (KAS § 92³ lõige 3), § 8 punktis 16 (MERAS § 63⁶ lõige 8), EVKS § 30² lõige 5), § 10 punktis 11 (VPTS § 82¹⁸ lõige).
2. Riigisiselt on tehtud valik mitte kohaldada DORA määrust hoiu-laenuühistule, sest õiguslikult ei ole hoiu-laenuühistud hetkel finantsjärelevalve subjektid. Käesoleva Eelnõuga samaaegselt on menetluses hoiu-laenuühistute seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu, mille lõplikust sisust sõltub, kuidas näha ette digitaalse tegevuskerksuse nõuete rakendamine ka hoiu-laenuühistutele. Hetkel kehtiv KAS § 38 sätestab et ühistupankade tegutsemisel kohaldatakse hoiu-laenuühistu kohta sätestatud, kui KAS-st ei tulene teisiti. Eelnõu §-iga 3 täiendatakse hoiu-laenuühistu seadust §-iga 2¹, mille kohaselt hoiu-laenuühistule DORA määrust ei kohaldata, mistõttu on selle valguses võimalik ka tõlgendus, et DORA määruse nõuded ühistupankadele ei kohaldu. Selleks, et tagada õigusselgust, tuleb KAS-s selgelt sätestada, et DORA määrus kohaldu ka ühistupankadele. Kui hoiu-laenuühistud tulevad FI järelevalve alla ühistupankade vormis, siis pakutud täienduse alusel hakkab neile ka DORA määrus kohalduma.
3. Juhime tähelepanu, et Eelnõuga täiendatakse väärtekoosseise eriseadustes, kuid karistused on seal alternatiivsed – „karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kahekordse väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas“ ja juriidilise isiku puhul „karistatakse rahatrahviga kuni 5 000 000 eurot või kuni kahekordse väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas või kuni kümme protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest“. Eelnõuga ei ole sätestatud juhiseid ega kriteeriume, mille alusel peab FI eeltoodud alternatiive kaaluma. Lisaks rõhutame uuesti, et väärtetomenetlus pole tõhus menetlusvorm finantsõiguse rikkumiste menetlemiseks.

Täiendavad ettepanekud

4. Kuivõrd Eelnõuga muudetakse enamikke Finantsinspeksiooni seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud eriseadusi, siis palume IFS-i, KindlITS-i, KAVS-i, KAS-i, MERAS-esse ja VPTS-i sisse viia muudatused kohapealse kontrolli sätetes, mille kohta oleme ettepanekud edastanud Rahandusministeeriumile 08.05.2023 kirjaga nr 5-1/2654. Täpsemad põhjendused leiab samuti nimetatud kirjast.
5. Teeme ettepaneku muuta MERAS-e järgmisi sätteid:
- a) MERAS § 17 lõige 5 sätestab, et FI võib jätta tegevusloa taotluse läbi vaatamata, kui taotleja ei ole kõrvaldanud puudusi ettenähtud tähtaja jooksul või ei ole esitanud tähtpäevaks nõutud andmeid ja dokumente. Soovime laiendada läbi vaatamata jätmise võimalust ka olukorrale, kus taotlus on esitatud oluliste puudustega. Meie ettepanek on muuta MERAS § 17 lõiget 5 järgmiselt:
- „(5) Kui taotleja ei ole kõrvaldanud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud puudusi ettenähtud tähtaja jooksul või ei ole tähtpäevaks esitanud Finantsinspeksiooni nõutud andmeid või dokumente või taotlus on esitatud oluliste puudustega, võib Finantsinspeksioon jätta tegevusloa taotluse läbi vaatamata.“
- b) MERAS § 24 lõige 3. FI hinnangul on MERAS-e sätted, mis puudutavad piiriülelset makseteenuse osutamist kolmandas riigis, ebaselged ja puudulikud, mistõttu on Finantsinspeksioonil takistatud nende taotluste menetlemine, kus taotleja soovib piiriüleseid makseteenuseid osutada kolmandas riigis (näiteks Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriigis). MERAS § 24 lõike 3 kohaselt kohaldatakse Eesti makseasutuse ja e-raha asutuse poolt kolmandas riigis teenuste osutamisele MERAS §-des 25-28, § 29 lõigetes 1, 2, 8 ja 10 ning § 92 lõigetes 11 ja 12 sätestatud. Käesoleval juhul on asjakohane üksnes § 29 lõiked 1, 2, 8 ja 10. Nimetatud sätetest ükski ei viita sellele, mida FI talle esitatud teabega tegema peab. MERAS § 29 lõike 8 teine lause viitab läbi lõike 6 punkti 1 justkui, et FI peab heakskiidu andma, aga samas nimetatud heakskiidu aluseks on MERAS § 29 lõike 6 kohaselt „sihtriigi finantsjärelevalve asutuse hinnang“. Nimetatud sihtriigi finantsjärelevalve

Finantsinspeksioon

asutuse hinnangu saamine eeldab siiski MERAS § 29 lõikes 3 nimetatud tegevusi. Sellisel juhul oleks vajalik MERAS § 24 lõike 3 viidete täiendamine. Vastav täiendus kõrvaldaks ka puuduse menetlustähtaja osas, mida käesoleval juhul sätestatud ei ole.

Probleemseks peame ka seda, et kolmandas riigis piiriüleselt teenuste osutamise avalduse osas ei ole FI-le jäetud MERAS § 29 lõike 5 kohast dokumentide edastamise keeldumisõigust.

Kokkuvõtvalt soovime piiriüleste makseteenuste osutamise avalduste osas kolmandas riigis selgemat reeglistikku, mis ei pea olema üks-ühele lepinguriigi sätetega, aga võiks sisaldada olulisemat, st FI ülesanne, menetlustähtaeg, keeldumisalused jms. Seejuures ei peaks eeltoodud olukorras menetlus olema n-ö kahe-etapiline (lepinguriigi osas teeb FI sisuliselt kaks otsust MERAS § 29 lõiked 3 ja 6), vaid FI teeb samaaegselt otsuse andmete ja dokumentide edastamise ning nimekirja kandmise kohta.

- c) MERAS § 44 lõike 1 punktis 3 on viide paragrahvile 54, kuid õige oleks viide §-le 39. Palume nimetatud viide parandada.

Finantsinspeksioon palub käesolevas kirjas välja toodud tähelepanekuid ja kommentaare Eelnõu menetlemisel võtta arvesse. Täiendavate küsimuste korral oleme valmis oma kommentaare täiendavalt selgitama

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Siim Tammer
juhatuse liige

Kristina Zorin
Kristina.Zorin@fi.ee